

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/38/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118366194
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:6118366194.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 35 807 898, právne zastúpeného JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom Majerníkova 3479/3A, 841 05 Bratislava- Karlová Ves, proti žalovanej: T. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XX, XXX XX I., o zaplatenie 398,33 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 30. júna 2020 č.k. 19Csp/43/2019-66 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobca nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že

„I. Žalobu zamieta.

II. Náhradu trov konania žalovanej nepriznáva.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ust. § 3, § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 29.10.2018 domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 398,33 eura s 9,00 % úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 26.9.2004 do zaplatenia, pričom svoj návrh odôvodnil tým, že predmetom žaloby je nedoplatok z nezaplatených platieb na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX zo dňa 23.8. 2004, na základe ktorej žalobca, ako veriteľ poskytol žalovanej, ako dlžníkovi, úver vo výške 12 000 Sk (398,33 eur), ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť spolu s celkovými nákladmi spojenými s úverom zvýšený o príslušný poplatok vo výške 1680 Sk (55,76 eur) a to celkovo zaplatiť sumu 13 680 Sk (454,09 eur) v 2 dvojtýždňových splátkach po 6 840 Sk (227,04 eur) počnúc 6.9.2004. Vzhľadom na to, že žalovaná neplnila riadne a včas svoj záväzok v zmysle uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, stal sa jej dlh splatným, a to dňom 25.9.2004. Žalobca vyzval žalovanú na úhradu jej záväzku prostredníctvom upomienok zasielaných formou SMS-správ alebo emailov.

4. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz Okresným súdom Banská Bystrica dňa 29.11.2018 pod č.k. 30Up/935/2018, ktorý však sa nepodarilo doručiť na súdom zistenú adresu žalovanej., a po návrhu

žalobcu na pokračovanie v konaní, vec bola postúpená súdu prvej inštancie dňa 19.2.2019. Súd sa pokúsil o zistenie adresy žalovanej, pričom zistil, že táto sa toho času nenachádza na adrese uvedenej ako trvalý pobyt. Na uvedenej adrese bol zastihnutý syn N. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. č. XX, okr. E., ktorý uviedol, že matka žije v súčasnej dobe v L. na presne nezistenej adrese. Z uvedeného dôvodu nebolo možné doručiť menovanej predmetnú zásielku. Súd postupom podľa § 116 ods.2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) verejne oznámil žalobu odo dňa 8.10.2019 do 23.10.2019.

5. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého žalobca je vedený v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I v oddieli Sro vo vložke č: 23636/B s dňom zápisu 14.03.2001 v predmete činnosti o.i. aj poskytovanie spotrebiteľských úverov bez obmedzenia rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov. Žalovaná je fyzická osoba - spotrebiteľka.

6. Strany sporu uzavreli dňa 23.08.2004 zmluvu o úvere č. XXXXXXX, na základe ktorej sa žalobca ako veriteľ zaviazal poskytnúť žalovanej úver vo výške 12.000 Sk (398,32 eur) a žalovaná ako dlžníčka mala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 1.680 Sk (55,76 eur), teda celkom zaplatiť 13.680 Sk (454,09 eura) v 2 dvojtýždňových splátkach po 6.840 Sk (215,09 eur /správne má byť 227,06 eur , pozn. odvolacieho súdu/) so začiatkom splácania: 06.09.2004. Listom zo dňa 24.10.2018 Výzva na úhradu žalovanú vyzval k úhrade dlhu aj s 9 % úrokom z omeškania ročne úverovej zmluvy ku dňu doručenia listu s tým, že dlžná čiastka predstavuje sumu 903,37 eura., teda žiadal zaplatiť istinu 398,33 eur a úroky z omeškania od 26.9.2004 vo výške 505,04 eura. Dôkaz o doručovaní výzvy nepredložil.

7. Predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie spotrebiteľského úveru, ktorý právny nárok sa riadi ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy, t.j. 23.8.2004, ako aj ustanoveniami § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah.

8. Súd prvej inštancie v danom prípade konštatoval, že došlo k dohode o poskytnutí spotrebiteľského úveru vo výške 12.000,- Sk (398,33 eura) s tým, že bude uhradený v 2 dvojtýždňových splátkach po 6 840 Sk (215,09 eur, správne 227,04 eur), teda bude zaplatená celková čiastka 13 680 Sk (780,72 eura /správne má byť 454,09 eur, pozn. odvolacieho súdu/). Ako vyplýva aj zo samotnej formulárovej zmluvy, pokiaľ mali byť splátky splácané počnúc dňom 6.9.2004 dvojtýždenne, druhá splátka mala byť zaplatená 20.9. 2004.

9. Ako aj vyplýva z výzvy žalobcu, žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie predmetného dlhu až výzvou z 24.10.2018, kde žiadal o zaplatenie aktuálnej výšky dlhu ku dňu vystavenia listu vo výške 903,37 eura, keďže žiadal aj zaplatenie istiny 398,33 eura, aj 9 % úrokov z omeškania ročne od 26.9.2004 do zaplatenia vo výške 505,04 eura. Doklad o doručovaní tejto výzvy nepredložil.

10. Súd prvej inštancie v súvislosti s tým konštatoval, že predmetný dlh mohol účinne na súde uplatniť od 21.9.2004, avšak žalobca predmetnú žalobu podal až v upomínacom konaní dňa 29.10.2018, teda po 14 rokoch od splatnosti dlhu.

11. Súd posúdil právny vzťah a je konfrontovaný s prípadom poskytnutia úveru zo spotrebiteľskej zmluvy, kde je evidentne dohodnutá odplata, ktorá predstavuje ročne neuveriteľných 170 %.

12. Súd poukazuje na ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

13. V danom prípade by sa jednalo o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom, pretože takýto úrok bez všetkého je neprípustný úžerný úrok a je v rozpore s dobrými mravmi a zneplatňuje celú zmluvu.

14. Žalobca by mal teda nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý predstavuje rozdiel medzi sumou poskytnutou a sumou zaplatenou, a hoci žalobca tvrdí, že mu nebola na tento úver zaplatená žiadna čiastka, nevymáhal tento nárok po tom, čo tak mohol urobiť, teda po tom, čo uplynulo splatnosť tohto dlhu, teda od 21.9.2004, ale sa rozhodol predmetnú pohľadávku žalovať až po tom, čo nadobudol účinnosť nález Ústavného súdu Slovenskej republiky o neústavnosti ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., na základe ktorého súdy ex offio prihliadali k premlčaniu nároku.

15. Inštitút premlčania nie je automatické oslobodenie dlžníka od plnenia záväzku, avšak základným cieľom právneho poriadku je vytvorenie priestoru na to, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník nebol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by mohla byť oslabená jeho pozícia (napr. nebude už disponovať dôkazmi. Niet z pohľadu štátnej moci záujem hodný ochrany na podporu vynucovania plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ak sa právo niektorej zo strán premlčalo.

16. Súd v danom prípade, pokiaľ by aj priznal, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je dôvodný, čo nie je preukázané, pretože ak by ozaj žalovaná neplatila, iste by žalobca nárok uplatnil oveľa skôr, uvažoval by o premlčacej dobe podľa § 107 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčuje v dvojiročnej subjektívnej a trojiročnej objektívnej premlčacej lehote. Súd prvej inštancie však bol presvedčený, že nemôže vôbec poskytnúť ochranu takémuto právu žalobcu. Právo žalobcu videné cez prizmu dobrých mravov v spotrebiteľských sporoch zjavne je výkonom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi a vymáhať po 14 rokoch od splatnosti takúto užernú pohľadávku je v rozpore s dobrými mravmi jednoznačne a je to nemravný obchod s chudobou.

17. Súd týmto svojím rozhodnutím nedeclaruje, že nezaplatenie dlhu nie je dôvodné, a dlžníci by nemali platiť svoje splatné pohľadávky. Súd len deklaruje, že pokiaľ sa veriteľ rozhodne v spotrebiteľskom spore vymáhať takýto užerný dlh po viac ako 14 rokoch od jeho splatnosti, v každom ohľade, pokiaľ aj dlžník nevznesie námietku premlčania z dôvodu, že nemusí mať také právne vedomie, aby vedel túto námietku premlčania vzniesť, nie je možné takéto nároky priznávať, takýto výkon práva je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca sa zrejme spoliehal na to, že žalovaná sa účinne nebude vedieť brániť. Nič nebránilo žalobcovi, aby predmetné nároky uplatnil do 1.5.2014, kedy ani nebolo v platnosti ustanovenie § 5b) zákona č. 250/2007 Z.z., na základe ktorého súdy ex offio prihliadali k námietke premlčania. S prihliadnutím na tieto skutočnosti súd žalobu zamietol v celom rozsahu.

18. Výrok o trovách bol odôvodnený ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p.. tak, že žalovaná mala vo veci plný úspech, ale trovy konania jej nevznikli, preto jej ich náhradu nepriznal.

19. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ust. § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p., konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p., súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Zákon o spotrebiteľských úveroch považuje zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov v prípade, ak dôjde k naplneniu § 11 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Nakoľko nedošlo k naplneniu uvedených dôvodov, nemožno zmluvu o spotrebiteľskom úvere považovať za bezúročnú a bez poplatkov.

21. Žalobca v podanom odvolaní považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že v čase uzavretia Zmluvy neexistoval a nebol účinným žiadny všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Možno teda vychádzať iba z ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri

posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

22. Ďalej žalobca namietal, že dohoda o úrokovej sadzbe spĺňa všetky náležitosti ustanovené zákonom, nemožno ju považovať za právny úkon absolútne neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Žalobca má za to, že dohoda o úrokovej sadzbe nie je v rozpore s dobrými mravmi. Dobré mravy, vzhľadom na ich zapracovanie v civilnom kódexe do základných princípov (§ 3 Občianskeho zákonníka), ako aj v časti týkajúcej sa platnosti právnych úkonov (§ 39 Občianskeho zákonníka), predstavujú, popri kogentných zákonných ustanoveniach jeden z limitov, teda ohraničenie autonómie právnych subjektov v súkromnom práve. Za dobré mravy nikdy nebude možné považovať normy správania a za konanie v súlade s dobrými mravmi nebude možné považovať konania, vrátane uzatvorenia právnych úkonov, ktoré sú v rozpore s akýmkoľvek platným všeobecne záväzným právnym predpisom. Veriteľ si požadoval len takú výšku pohľadávky, ktorú si dohodol so samotným dlžníkom v rámci kontraktačného procesu. Nakoľko nebola veriteľom naplnená ani jedna z požiadaviek, ktorú definícia dobrých mravov obsahuje, nemožno vzťah posúdiť ako nesúladný s § 39 Občianskeho zákonníka. V zmysle uvedeného má žalobca za to, že nebol daný žiadny dôvod na to, aby sa zmluva v časti odplaty za poskytnutý úver považovala za neplatnú a v rozpore s dobrými mravmi. A taktiež žalobca uvádza, že sa nejedná o premlčanú pohľadávku.

23. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

24. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

25. Žalobca spochybňuje rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k nepriznaniu úrokov z dôvodov, že dohoda v časti o dojednaní odplaty je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka a teda podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka je neplatná. Podľa obsahu zmluvy medzi stranami sporu bol dohodnutý úrok 170 % ročne. Odvolací súd zisťoval výšku úrokovej sadzby z úverov obdobných v rozhodnom období na internetovej stránke Národnej banky Slovenska a zistil, že výška pri obdobných úveroch v rozhodnom období bola priemerne 8,21 % ročne. Výška dohodnutá v zmluve predstavuje viac ako devätnásťnásobok výšky úrokovej sadzby za ktorú poskytovali banky úvery v rozhodnom čase teda v čase uzavretia zmluvy. Preto je podľa názoru súdu dohoda o úroku v rozpore s dobrými mravmi a preto v zmysle cit. zákonných ustanovení je táto časť zmluvy neplatná. Z neplatnej dohody nemôže vzniknúť právo na plnenie.

26. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009). Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krátko zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd považoval dohodu o úrokoch vo výške 170 % ročne za absolútne neplatnú, nakoľko sa prieči dobrým mravom a súd takto dohodnutú odplatu považoval aj za neprimeranú v zmysle § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka.

28. Odvolateľ v podanom odvolaní zastáva názor, že „nakoľko nebola veriteľom naplnená ani jedna z požiadaviek, ktorú definícia dobrých mravov obsahuje, nemožno vzťah posúdiť ako nesúladný s § 39 Občianskeho zákonníka.“

29. Odvolací súd poukazuje na bod 22 rozhodnutia súdu prvej inštancie, kde súd náležitým spôsobom odôvodnil, prečo považoval uplatnený nárok žalobcu videný cez prizmu dobrých mravov v spotrebiteľských sporoch zjavne výkonom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi a náležite vysvetlil, prečo tento nárok nepriznal.

30. Z podaného odvolania vyplýva, že vo vzťahu k týmto úvahám, na základe ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby odvolateľ neuviedol žiadne námietky. Jeho všeobecné tvrdenie, že veriteľom nebola naplnená ani jedna z požiadaviek, ktorú definícia dobrých mravov obsahuje, je neurčité, svoj záver nevysvetlil a preto odvolací súd na uvedené tvrdenie nemôže reagovať.

31. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

32. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnej žalovanej v súvislosti s týmto odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v E.e pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).